Kestävän kehityksen edistäminen: kääntökortit

Kestävän kehityksen materiaalia helpolla kielellä on

aoe.fi-sivustolla: KEKE-OPVA.

Kääntökortit täydentävä aoe.fi-sivuston

OPVA-hankkeen sanastoharjoitusta Kestävä kehitys. Sanastoa.

Sen ja tämän materiaalin avulla

opiskelija pystyy itsenäisesti opiskelemaan

ja kertaamaan kestävän kehityksen sanastoa.

Ohje

1. Tulostakaa ryhmässä kääntökortit.

   Tulostakaa vähän: muistakaa kestävä kehitys!
2. Leikkaa kortit niin,

   että korteissa on sana ja sen selitys.

   Esimerkiksi:

kestävä kehitys	Kestävä kehitys tarkoittaa sitä, että ihmisillä, eläimillä ja ympäristöllä on hyvä elää nyt ja tulevaisuudessa. Kestävä kehitys säästää luontoa.

3. Taita kortit niin, että näet vain sanat.
4. Lue sana.
5. Katso kortin toiselta puolelta sanan selitys.
6. Aloita peli yksin, parin kanssa tai pienessä ryhmässä:
   - Lue sana.
   - Kerro, mitä sana tarkoittaa.
   - Lue kortin toiselta puolelta sanan selitys.
7. Pelaa niin kauan,

   että osaat kestävän kehityksen sanat.

Kääntökorttien sanat ja selitykset

kestävä kehitys	Kestävä kehitys tarkoittaa sitä, että ihmisillä, eläimillä ja ympäristöllä on hyvä elää nyt ja tulevaisuudessa. Kestävä kehitys säästää luontoa.
edistää, edistäminen	Edistäminen = asiat paranevat = jotain tulee lisää. Ihminen tekee asiat paremmin kuin ennen.
kestävän kehityksen edistäminen	Kestävän kehityksen edistäminen on tekoja. Kestävän kehityksen teot varmistavat, että ihmiset, ympäristö ja talous voivat hyvin nyt ja tulevaisuudessa.
kasvihuoneilmiö	Aurinko säteilee lämpöä maapallolle. Ilmassa on **kasvihuonekaasuja**, esimerkiksi hiilidioksidia ja metaania. Maapallon lämpö ei pääse takaisin avaruuteen, jos ilmassa on paljon kasvihuonekaasuja. Lämpö jää ilmakehään ja maapallon ilmasto lämpenee. Se vaikuttaa luontoon, ympäristöön ja ihmisiin.
ilmastonmuutos	Lämpötila maapallolla nousee ja ilmasto lämpenee. Maapallon lämpötila nousee, kun ilmakehässä on liikaa hiilidioksidia. Ilmastomuutos vaikuttaa, esimerkiksi - meren pinta nousee - tulee sään ääri-ilmiöitä, esimerkiksi pahoja myrskyjä ja sateita tai liian kuumia päiviä.

luonnonvarat	Ihminen käyttää **luonnonvaroja** eli aineita luonnosta elämiseen ja hyvinvointiin. Luonnonvaroja ovat esimerkiksi raaka-aineet - puu - vesi - tuuli - öljy - metallit.
uusiutuvat luonnonvarat **uusiutua, uusiutu<u>va</u>**	Uusiutu**va** = tulee uutta **Uusiutuvat luonnonvarat** kasvavat luonnossa tai syntyvät luonnossa uudelleen, esimerkiksi: - puut - marjat - tuuli - vesi - aurinko.
rajallinen	Jotain on vain tietty määrä, eikä sitä riitä aina tai kaikille. Rajallinen määrä tarkoittaa, että aine tai tuote voi loppua, jos sitä käytetään liikaa.
uusiutumattomat luonnonvarat **uusitu<u>maton</u>**	Uusitu**maton** = ei uusiudu, ei tule uutta **Uusiutumattomat luonnonvarat** **EIVÄT** kasva tai synny uudelleen, esimerkiksi: - öljy - kivihiili - turve - maakaasu - kulta - kupari.

luonnonvarojen kestävä käyttö	Luonnonvaroja käytetään niin, että niitä on myös tulevaisuudessa.
hiilinielu	Hiilinielu on "hiilen kerääjä". Se poistaa hiilidioksidia ilmakehästä ja sitoo hiiltä (C). Tärkeitä hiilinieluja ovat - metsät - meret - maaperä: hiekka, sora, multa jne. Hiilinielut ovat tärkeitä: **ne pienentävät kasvihuoneilmiötä**.
hiilineutraalius **neutraali, neutraalius**	**neutraali, neutraalius** = tasapuolinen, tasapuolisuus Hiilineutraalisuus on sitä, että ilmassa on hiilidioksidia vain yhtä paljon, kun sitä poistuu ilmasta. Ihminen voi vaikuttaa hiilineutraaliuuteen: - **Päästöt** vähenevät eli hiilidioksidin määrä ilmassa vähenee. - Maat ja ihmiset tekevät tekoja, jotka vähentävät päästöjä, esimerkiksi ihmiset istuttavat puita.
hiilijalanjälki	Hiilijalanjälki kertoo, kuinka paljon ihminen, tuote tai palvelu lisää hiilidioksidin määrää ilmassa. Hiilineutraalin tuotteen tai palvelun hiilijalanjälki on 0.

kasvihuonekaasut	Kasvihuonekaasut eivät päästä maapallon lämpöä avaruuteen. Kasvihuonekaasut aiheuttavat sen, että maapallon ilmasto lämpenee. Yleisimpiä kasvihuonekaasuja ovat hiilidioksidi ja metaani.
ekologinen	Asiat, jotka liittyvät luontoon ja ympäristöön.
ekologinen kestävyys	Ekologinen kestävyys tarkoittaa sitä, että luonto - uusiutuu = tulee uudestaan, muuttuu uudeksi - pysyy hyvänä. Ihminen - käyttää luonnonvaroja viisaasti - suojelee eläimiä ja kasveja - vähentää saasteita ja jätteitä - estää ilmastonmuutosta - kuluttaa vastuullisesti eli ei kuluta liikaa luonnonvaroja.
luonnon monimuotoisuus	Monimuotoisuus on sitä, että luonnossa on paljon erilaisia kasveja ja eläimiä.
luontokato	Luonnosta katoaa eläimiä ja kasveja. Luontokato johtuu ihmisen toiminnasta.
uhanalainen	Uhanalainen tarkoittaa sellaista, joka on vaarassa kadota. Se voi loppua kokonaan eli sillä on *uhka* kadota.
rehevöityminen	Rehevöityminen tarkoittaa sitä, että mereen tai järveen kasvaa liikaa kasveja. Veden laatu tulee huonoksi.
jokaisenoikeudet	Jokainen saa Suomessa

jokamiehen oikeudet	- kävellä, pyöräillä ja hiihtää luonnossa - kerätä marjoja ja sieniä - onkia, uida ja liikkua veneellä.
kierrätys	Kierrätys tarkoittaa sitä, että ihminen käyttää uudelleen vanhoja tavaroita ja materiaaleja, esimerkiksi - paperia - muovia - metallia - vaatteita. Kierrätys vähentää jätettä ja säästää luonnonvaroja.
lajitella jätteet **lajittelu**	Lajittelet roskat ja jätteet eli valitset oikean astian, johon laitat ne. Laitat roskat eri astioihin sen mukaan, mistä materiaalista ne on tehty, esimerkiksi - sanomalehdet paperinkeräysastiaan - vanha ruoka biojäteastiaan - peltipurkit metallin keräykseen. Jätteet kierrätetään, eli ne käytetään uudelleen.
taloudellinen	Asiat, jotka liittyvät - rahaan, - rahan käyttöön - talouden toimintaan.

taloudellinen kestävyys	Taloudellinen kestävyys ottaa huomioon ympäristön ja luonnonvarat. Se liittyy rahaan, esimerkiksi - ei tuhlata luonnonvaroja - ei tuhlata rahaa - tehdään tuotteita, jotka kestävät hyvin ja kauan. - käytetään materiaaleja, joita on kierrätetty - käytetään uusiutuvia luonnonvaroja.
elinkaari	Tuotteilla on elinkari, esimerkiksi tavaroilla: - tuotteen aika alusta loppuun - tuotteen kaikki vaiheet: valmistus, käyttö, hävittäminen ja kierrätys - tuotteen synty, käyttö ja ihmisen toiminta, kun tuotetta ei voi enää käyttää.
elinkaariajattelu	Elinkaariajattelu on sitä, kuinka paljon tuotteen tai palvelun **elinkaaren vaiheet** kuluttavat energiaa ja materiaaleja.
tuotteen tai palvelun elinkaari	Elinkaari on aika, kun **tuote tai palvelu** on olemassa: - suunnittelu - syntyminen ja tekeminen - valmistus - pakkaaminen - käyttö - kierrätys - hävittäminen.
energiatehokkuus	Energiatehokkuus tarkoittaa, että energiaa käytetään vähän mutta tehokkaasti. Asia tai tuote tehdään niin, että energiaa kuluu vain vähän.

energiamerkintä	Energiamerkintä kertoo laitteissa, kuinka paljon tuote käyttää energiaa. Laite on esimerkiksi jääkaappi tai pesukone. Laite kuluttaa vähän luonnonvaroja, kun se kuluttaa vähän energiaa. Energiamerkinnässä on usein kirjaimia (A-G): - A on tehokas: se kuluttaa vain vähän energiaa. - G kuluttaa paljon energiaa.
kiertotalous	Kiertotaloudessa tavaroita - tehdään vähemmän kuin ennen - käytetään mahdollisimman kauan - lainataan ja vuokrataan - korjataan - kierrätetään ja käytetään uudelleen, eikä niitä heitetä pois.
hukka	= ylimääräinen = se, mikä jää yli = hävikki = turha.
materiaalitehokkuus	Säästät materiaaleja eli käytät niitä vain vähän ja tehokkaasti. Silloin syntyy vain vähän roskaa ja jätettä. Teet silti tuotteen, jota tarvitset.
tuoteseloste	Tuotteessa ja tavarassa on lista, mitä aineita tai aineiden osia tuotteessa on.
palveluseloste	Asiakirja, jossa kerrotaan, - mitä palvelu tarjoaa - miten palvelu toimii - mitä asiakas voi odottaa palvelulta.

sosiaalinen	Asiat, jotka liittyvät ihmisten suhteisiin ja ihmisten yhteisöön.
sosiaalinen kestävyys	Sosiaalinen kestävyys tarkoittaa esimerkiksi: - Yhteiskunta toimii tasa-arvoisesti. - Kaikilla on hyvä elää. - Eriarvioisuus vähenee. - Köyhyyttä ei ole. - Kaikilla on ruokaa. - Kaikki pääsevät kouluun ja saavat oppia. - Kaikki saavat terveydenhoitoa. - Sukupuolet ovat tasa-arvoisia.
köyhyys	Ihmiseltä puuttuu tärkeitä asioita. - Ihmisellä on huono elintaso eli hänellä ei ole tarpeeksi rahaa elämiseen. - Ihmisellä ei ole ruokaa. - Ihminen ei pääse kouluun. - Ihminen ei saa terveydenhuoltoa. - Ihminen ei saa peruspalveluita. - Ihminen ei osallistu yhteiskunnassa.
Ihmisoikeudet	Ihmisoikeudet ovat jokaisen ihmisen oikeuksia. Ne kuuluvat kaikille syntymästä lähtien, esimerkiksi oikeus: - elää - saada koulutusta - olla turvassa - ilmaista oma mielipide - vapaus uskoa (uskonnonvapaus) - oikeus perustaa perhe.

kulttuurinen **kulttuuri**	Kulttuuriin kuuluu paljon erilaisia asioita, esimerkiksi - tapa, tavat - perinteet - taide - kieli - uskonto ja uskomukset. **Kulttuurinen** tarkoittaa, että asia kuuluu kulttuuriin.
kulttuurinen kestävyys	Kulttuurinen kestävyys tarkoittaa esimerkiksi: - Erilaiset kulttuurit säilyvät. - Kulttuurin perinteet ja kielet säilyvät ja voivat hyvin. - Jokaista kulttuuria arvostetaan. - Hyväksytään erilaisia tapoja.
eettinen **eettisyys**	Eettinen tarkoittaa, että ihminen erottaa oikean ja väärän. Hyvää eettistä toimintaa on se, kun ihminen toimii oikein ja hyvin muita ihmisiä ja ympäristöä kohtaan. Eettinen ihminen tekee valintoja, jotka ovat hyviä itselle ja muille.
vertailla	Tutkit kahta tai useampaa asiaa eli vaihtoehtoja ja pohdit, miten ne ovat samanlaisia tai erilaisia. Arvioit vaihtoehtoja ja voit sen jälkeen tehdä päätöksiä ja valintoja.
samankaltainen	= melkein samanlainen
selvittää	Otat selvää, yrität löytää tietoa.

selittää	Kerrot eli selität asian niin, että toinen henkilö ymmärtää sen.
näkökulma	Tapa, jolla tutkit jotakin asiaa. Se voi tarkoittaa myös, että otat huomioon eri ihmisten ajatukset. Näkökulma voi olla esimerkiksi • sinun oma näkökulmasi • työntekijän näkökulma • asiakkaan näkökulma • työpaikan näkökulma • ihmisryhmän näkökulma • eri-ikäisen näkökulma.
tuotantotapa	= tapa, jolla tuote tehdään eli valmistetaan.
luomu	= **lu**onnon**mu**kainen Luomua ovat ruoka ja muut tuotteet, joissa ei käytetä - kemiallisia torjunta-aineita - keinotekoisia lannoitteita - lisäaineita.
tavanomainen	= tavallinen, yleinen, normaali

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO-hankkeessa vuonna 2024.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2023 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella. VIERKO on kuudenkymmenen-kahden (62) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus. Työtä on koordinoinut Keski-Uudenmaan koulutus-kuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko/

https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

Oppimateriaalit:

CC BY-SA 4.0

CC BY-SA 4.0 Deed | Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen | Creative Commons